

Lakialoite 112

Gunnar Jansson /r ym.: Lakialoite laiksi merenkulun veronhuojennuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnalle

YLEISPERUSTELUT

Lakialoite liittyy hallituksen esitykseen 126/1998 vp. Lakialoitteen tarkoitus on saattaa Suomen kauppamerenkulku verotuksellisesti samalle tasolle kuin useimmissa muissa EU-maissa komission vahvistamien merenkululle myönnettävien valtiontukia koskevien suuntaviivojen mukaisesti on tehty. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi merenkulun veronhuojennuksista annettua lakia siten, että hallituksen esittämä jäämaksuluokkavähennys palautetaan vuotta 1994 edeltäneelle tasolle, eli kolmeen prosenttiin neljältä verovuodelta ja siten, että varustamoille myönnetään mahdollisuus vuosina 1998—2004 tehdä alushankintavaroja periaatteessa samalla tavalla kuin 1950-luvulta aina vuoteen 1993 asti.

Varustamoiden verotuksesta yhteisömaissa

Varmistaakseen, että yhteisömaiden varustamot selviytyvät kansainvälisessä kilpailussa komissio on keväällä 1997 vahvistanut suuntaviivat (State Aid Guidelines for Maritime Transport), joita noudattaen jäsenvaltiot voivat kansallisesti tukea omaa kauppamerenkulkuaan. Suomi on ollut mukana työstämässä ja hyväksymässä mainittua komission päätöstä. Komission suuntaviivojen keskeisin kohta koskee varustamoiden verotusta. Komissio hyväksyy varustamoiden tuloverotuksen alentamisen alushankintavarausten ja edullisten poisto-oikeuksien muodossa sekä tonnistoveron kautta. Enimmillään verotuki voi kattaa varustamoiden tuloverot kokonaisuudessaan. Komissio pitää näitä veropoliittisia tukimuotoja hyväksyttävänä, kunhan ne ovat omiaan kehittämään merenkulkua ja työllisyyttä.

Tällä hetkellä merenkulkuelinkeinoja tuetaan, komission suositusten mukaisesti, verotuksellisesti monin eri tavoin yhteisömaissa.

Alankomaissa on vuoden 1996 alusta otettu käyttöön tonnistovero normaalin yritysverotuksen vaihtoehtona. Tonnistovero 4 000 nettotonnin lastialukselta on vuosittain 64 000 Suomen markkaa. Varustamo voi valita, sovelletaanko siihen tonnistoveroa vai perinteistä yritysverotusta, johon sisältyy myös varustamoille edullisia poistosäännöksiä.

Saksassa siirrytään vuoden 1999 alusta tonnistoverotukseen kansainvälisessä liikenteessä olevien alusten osalta. Saksalainen varustamo voi valita tonnistoveron ja normaalin yritysverotuksen välillä. Saksassa varustamotoimintaan kohdistuu normaalin yritysverotuksen puitteissa useita verohuojennuksia. Tonnistoveron budjetivaikutuksiksi Saksassa arvioidaan vuosittain noin 360 milj. markkaa.

Tanskassa suunnitellaan tonnistoveroon siirtymistä vuonna 1999. Tanskassa yritysverotukseen sisältyy jo tänään alushankintoja tukevia poistosäännöksiä. Varustamo voi tehdä ns. tilauspoiston samana vuonna, kun alusta koskeva tilaussopimus solmitaan. Alusten vuotuinen enimmäispoistoprosentti on Tanskassa 30.

Ranskassa voidaan tehdä verottomia alushankintavaroja.

Kreikassa on siirrytty tonnistoveroon. Varustamoihin ei sovelleta normaalia yritysverotusta.

Irlannissa yritysvero on 10 %, jota sovelletaan myös varustamoverotuksessa.

Italiassa on tänä vuonna alennettu varustamoiden tuloveroa 53,2 prosentista 7,5 prosenttiin.

Luxemburgissa varustamoilla on mahdollisuus tehdä hankintavaroja ilman veroseurauksia.

Portugalissa on perustettu alusrekisteri Madeiraalle, jonka piirissä olevat portugalilaiset varustamot eivät maksa mitään veroja. Muutoin

Portugalissa on mahdollisuus tehdä hankintavarauksia ilman veroseuraamuksia.

Espanja on perustanut kansainvälisen alusrekisterin Kanariansaarille, jonka piirissä toimivien varustamoiden veroprosentti on 3,5. Tähän liittyy myös mahdollisuus tehdä jälleenhankintavarauksia ilman veroseuraamuksia.

Ruotsissa 25 % varustamon voitoista voidaan varata alushankintoihin verottomasti.

Iossa Britanniassa on varustamoille luotu edullinen jälleenhankintavarausjärjestelmä. Tänä syksynä hallitus tulee ottamaan kantaa muun muassa tonnistoveron käyttöönottoon yritysverotuksen vaihtoehtona.

Norjassa on siirrytty tonnistoveroon vuonna 1997.

Yhteenveto kansainvälisen merenkulun verotuksesta liitteenä.

Varustamoiden verokohtelu Suomessa

Suomessa on aikaisemmin voimassa olleista verotuista jäljellä ainoastaan jäämaksuluokkavähennys, jolla kompensoidaan niitä varustamoita, jotka ovat tilanneet uusia aluksia korkeimpiin jääluokkiin (AI Super ja IA). Tällaisten alusten hankintahinta on 10–15 % korkeampi kuin alempiin jääluokkiin rakennetut alukset. Sen lisäksi jäävahvistettu alus suuren konetehonsa takia käyttää enemmän polttoainetta kuin vastaava normaali alus. Näin ollen hallituksen esittämä verokannustin — 3 %:n ylimääräinen poisto-oikeus kahtena vuotena — korkeimpiin jäämaksuluokkiin kuuluvien alusten hankkimiseksi ei korvaa varustamoille jäävahvisteisten alusten hankinnasta syntyviä ylimääräisiä kustannuksia.

Aina vuoteen 1994 Suomessa oli mahdollisuus tehdä alushankintavarauksia. Hyväksyessään hallituksen tuolloin esittämän muutoksen merenkulun veronhuojennuslakiin, jolla alushankintavarauksmahdollisuus poistettiin, eduskunta edellytti, että hallitus pikaisesti selvittää mahdollisuudet ottaa käyttöön merenkuluelinkeinon verotuksessa kaikkia varustamoelinkeinojen eri lohkoja tasapuolisemmin kohteleva veronhuojennuslainsäädäntö, esimerkiksi alushankintavarausta käyttämällä.

Hallituksen ohjelmassa todetaan merenkulun osalta, että suomalaista merenkulkua tuetaan kansainvälisesti hyväksyttävillä toimenpiteillä. Komission suositusta varustamoverotuksen malleista (alushankintavaraukset, nopeutettu

poisto-oikeus ja tonnistovero) on muodostumassa eurooppalainen normisto, yleismalli. On ilmeistä, että varustamoelinkeino lähitulevaisuudessa voidaan harjoittaa vain niissä yhteisömaissa, joissa valtiovalta on toteuttanut komission suosittelemia veromalleja.

Puolustustaloudellinen suunnittelukunta on 22.4.1998 valtioneuvostolle osoittamassaan kirjeessä kiinnittänyt erityistä huomiota merenkulun huoltovarmuuden turvaamiseen ja esittänyt, että kotimaisten kauppa-alusten toimintaedellytykset turvattaisiin vuoden 1999 talousarvioesityksen valmistelussa saattamalla sen yleiset toimintaedellytykset keskeisiä EU-maita vastaavalle tasolle.

Esityksen taloudelliset vaikutukset

Jäämaksuluokkavähennyksen verotuottovaiikutuksen arvioiminen on vaikeaa, sillä sen suuruus riippuu vuosina 1999 ja 2000 tilattavien jäävahvisteisten alusten hankinnasta. Jos oletetaan, että vuosina 1999 ja 2000 tilataan keskimäärin yhtä monta alusta kuin viimeisten kymmenen vuoden aikana, ehdotettu jäämaksuluokkavähennys aiheuttaisi noin 10 miljoonan markan verotuoton alentamisen vähennyksen myöntämisvuosina.

Alushankintavarauksen myöntäminen ei ole lopullinen veronhuojennus, vaan tulon jaksoittamissäännös. Myös alushankintavarauksen verotuottovaiikutus on vaikeasti arvioitavissa, sillä on vaikeaa arvioida, miten varustamot lähivuosina tulevat tilaamaan uusia aluksia. Jos teemme saman oletuksen kuin edellä jäämaksuluokkavähennyksen osalta, päädytään siihen, että noin 50 miljoonan markan verotuotto siirtyisi vuosittain myöhempiin vuosina maksettavaksi.

Mikäli em. verouudistuksia ei Suomessa toteuteta, joutuvat suomalaiset varustamot kestävästi kilpailutilanteeseen verrattuna kaikkiin muihin EU:n jäsenmaihiin, joissa vastaavalliset verouudistukset on toteutettu tai ollaan toteuttamassa. Tämä johtaisi vääjäämättömästi suomalaisen tonniston nopeaan ja voimakkaaseen pienenemiseen, jonka seurauksena suuri määrä merenkulkijoita joutuisi työttömäksi. Tästä johtuvat kasvavat työttömyyskorvaukset olisivat selvästi suuremmat kuin väitetyistä verouudistuksista johtuva verotuoton aleneminen.

Näin ollen verouudistusten toteuttaminen säästäisi valtion menoja.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

6 § Jäämaksuluokkavähennys

Vuosina 1981—1993 jäämaksuluokkavähennyksen sai tehdä siltä verovuodelta, jona alus on otettu käyttöön ja kolmelta seuraavalta vuodelta toimitettavassa verotuksessa kunakin vuotena määränä, joka on 3 % aluksen hankintamenoista. Tässä esitetään, että jäämaksuluokkavähennys palautetaan vuotta 1994 edeltäneelle tasolle.

7 § Alushankintavaraus

Alushankintavarausjärjestelmä, joka Suomessa oli voimassa toisen maailmansodan päättymisestä aina vuoteen 1994 ja jota komissio suositaa yhtenä varustamoelinkeinon verotusmuo-

tona, esitetään uudelleen käyttöön otettavaksi. Alushankintavarauksen käyttö olisi rajattu koskemaan ainoastaan alushankintoja.

Alushankintavarauksen piiriin tulisivat, siten kuin muissakin yhteisömaissa, sekä alusten luovutuksesta saatu tulo että muusta varustamotoinnasta saatu tulo. Saadakseen vähentää alushankintavarauksen verovelvollisen olisi talletettava Suomen Pankkiin erityisesti avattavalle tilille rahamäärä, joka vastaa tehdystä varauksesta myöhemmin mahdollisesti maksettavaa veroa, eli 28 %.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

merenkulun veronhuojennuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan merenkulun veronhuojennuksista 18 päivänä kesäkuuta 1981 annetun lain (433/1981) 6 §:n 1 momentti, 7 § ja 14 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat 6 §:n 1 momentti ja 14 §:n 1 momentti laissa 1258/1996 sekä 7 § laissa 1543/1992, seuraavasti:

6 §

Verovelvollisella, joka vuosina 1981—1993 tai 1999—2000 tilaa Suomesta IA tai sitä korkeamman jäämaksuluokkaan rakennettavan, nettovetoisuudeltaan vähintään 19 rekisteritonin aluksen, on oikeus siltä verovuodelta, jona alus on otettu käyttöön, ja kolmelta sitä seuraavalta verovuodelta toimitettavissa verotuksissa vähentää laivanvarustustoiminnan tulosta muiden sallittujen vähennysten lisäksi kunakin vuonna määrä, joka on 3 % aluksen hankintamenosta (*jäämaksuluokkavähennys*). Verovelvollisella, joka vuosina 1994—1998 tilaa Suomesta tai ulkomailta edellä tarkoitetun aluksen, on oikeus vähentää laivanvarustustoiminnan tulosta siltä verovuodelta, jona alus on otettu käyttöön, ja sitä seuraavalta verovuodelta toimitettavassa verotuksessa molempina vuosina määrä, joka on 3 % aluksen hankintamenosta.

7 §

Verovelvollisella on oikeus vähentää laivanvarustustoiminnan tulosta tilinpäätöksessään vuosilta 1998—2004 tekemänsä varauksen määrä (*alushankintavaraus*). Saadakseen vähentää alushankintavarauksen verovelvollisen on kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä talletettava Suomen Pankkiin erityisesti avattavalle tilille rahamäärä, joka on 28 % alushankintavarauksen määrästä (*alushankintatalletus*).

14 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1981. Sitä sovelletaan vuosilta 1981—1995 toimitettavissa verotuksissa. Lain 6, 7, 8 a ja 10 §:ää sovelletaan kuitenkin myös vuosilta 1996—2006 toimitettavissa verotuksissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuo-
delta 1999 toimitettavassa verotuksessa.

Helsingissä 16 päivänä lokakuuta 1998

Gunnar Jansson /r

Klaus Bremer /r

Minna Karhunen /kok

Heikki Järvenpää /kok

Mikko Elo /sd

Matti Saarinen /sd

Olavi Ala-Nissilä /kesk

Håkan Malm /r

Kari Uotila /vas

Virpa Puisto /sd

Jukka Mikkola /sd

KANSAINVÄLINEN MERENKULUN VEROTUS

	Varsinainen tulovero-%	Poistot	Alusten myyntivoiton tuloutus	Varaukset	Tonnistovero
Suomi	28,00%	30% menojäännöspolito (25% 1999 lähtien) Ylim.polito 3% 2 vuoden aikana	Kirjataan multa aluksia vastaan		Suunnittella
Norja	28,00%	20% menojäännöspolito	20% vuosittain saldosta		Kyllä
Belgia	38,00% (tosias. 40,17%)	20% 1.vuosi 15% 2. ja 3. vuosi 10% seur. 5 vuotta	Voidaan kirjata uushankintoja vastaan 3 vuoden kuluessa	Kyllä	Suunnittella
Kanada	28,12% liittovaltiovero 38,27%-48,12% yhteensä	20%	Kirjataan multa aluksia vastaan		Ei
Tanska	34,00%	30% menojäännöspolito Tilauspolito 30% (enint. 15% per vuosi)	Kirjataan multa aluksia vastaan		Suunnittella
Ranska	33,30% Uusille yrityksille verohuojennuksia	12,5% tasapolito	Välittömän tuloutus Verotuksen siirto varauksen avulla	Kyllä	Ei
Kreikka	0,00% Merenkulkua ei veroteta				Rekisterimaksu
Hong Kong	0,00% Merenkulkua ei veroteta				Rekisterimaksu
Irlanti	10,00%	15% menojäännöspolito			Ei
Italia	41,25% 8,25% 2. rekisterissä olevat alukset	7,5-15% tasapolito Kaksoinkert.polito 3 ens. vuoden aikana	Tuloutetaan 5 vuoden aikana		Ei
Hollanti	35,00% (38% jos verotettavat tuotot <100.000 NLG)	20% tasapolito (poistoperuste 65% kustannuksista)	Voidaan kirjata uushankintoja vastaan 4 vuoden kuluessa	Kyllä	Kyllä
Portugali	11,22% (30% tuotoista verotetaan 37,4%:n mukaan) Madeliralla rekisteröidyt alukset vapautettu veroista	12,5% tasapolito tai 31,25% menojäännöspolito	Voidaan kirjata uushankintoja vastaan 3-4 vuoden kuluessa	Kyllä	Ei
Singapore	0,00% Merenkulkua ei veroteta				Rekisterimaksu
Espanja	35,00% Kanariansaarilla rekisteröityjen alusten vero on 3,5%	5-10% tasapolito	Voidaan kirjata uushankintoja vastaan	Kyllä	Ei
Iso-Britannia	31,00% (38% 1999 lähtien)	25% menojäännöspolito Tilauspolito sallittu	Kirjataan multa aluksia vastaan, neg. saldo tuloutetaan 6 vuoden aikana		Ei
Ruotsi	28,00%	20% tasapolito tai 30% menojäännöspolito	Kirjataan multa aluksia vastaan	Kyllä 25% voitoista	Suunnittella
Saksa	45,00% (tosias. 58,7%)	8,33% tasapolito tai 25% menojäännöspolito (enint. 30%)	50 % voidaan kirjata uushankintoja vastaan 4 vuoden kuluessa	Kyllä	Kyllä (1999 lähtien)

13.10.1998

LA 112/1998 vp

Liite

